

Skydd av avsändaruppgifterna i textmed- delanden

Innehåll

1	Inledning	2
2	Sms-bedrägerier är ett stort problem	2
3	Åtgärder mot förfalskningar	4
4	Skydd av SMS Sender ID	4
4.1	Vilka ID:n kan skyddas?	5
4.2	Registrering av SMS Sender ID	6
4.3	Traficom tar ut en årlig avgift för användning av SMS Sender ID	7
4.4	SMS Sender ID tas i bruk inom tre kalendermånader	7
4.5	Traficom informerar teleföretag om nya SMS Sender ID:n	7
4.6	Teleföretags åtgärder för skyddade SMS Sender ID:n.....	7
4.7	Numret för kortmeddelandetjänster som kopplats till det skyddade ID:t	8
5	Hantering av SMS Sender ID:n i kommunikationsnät	8
6	Föreskrifter som berör ärendet	10

1 Inledning

Att ge sig ut för att vara någon annan och lura mobiltelefonanvändare genom att förfalska avsändaruppgifter i textmeddelanden (sms-meddelanden) är ett stort problem, och de flesta finländska mobiltelefonanvändare har fått förfalskade meddelanden till sin mobiltelefon.

I syfte att minska antalet bedrägerier publicerade Transport- och kommunikationsverket Traficom (nedan Traficom) hösten 2023 en föreskrift, som begränsar brottslingars möjligheter att förfalska den avsändaruppgift som visas för textmeddelandets mottagare. Samtidigt görs det möjligt för organisationer att skydda de alfanumeriska SMS Sender ID:n som de använder genom att offentligt registrera dem endast för den aktuella organisationens bruk. Oskyddade SMS Sender ID:n kan fortfarande användas av vem som helst.

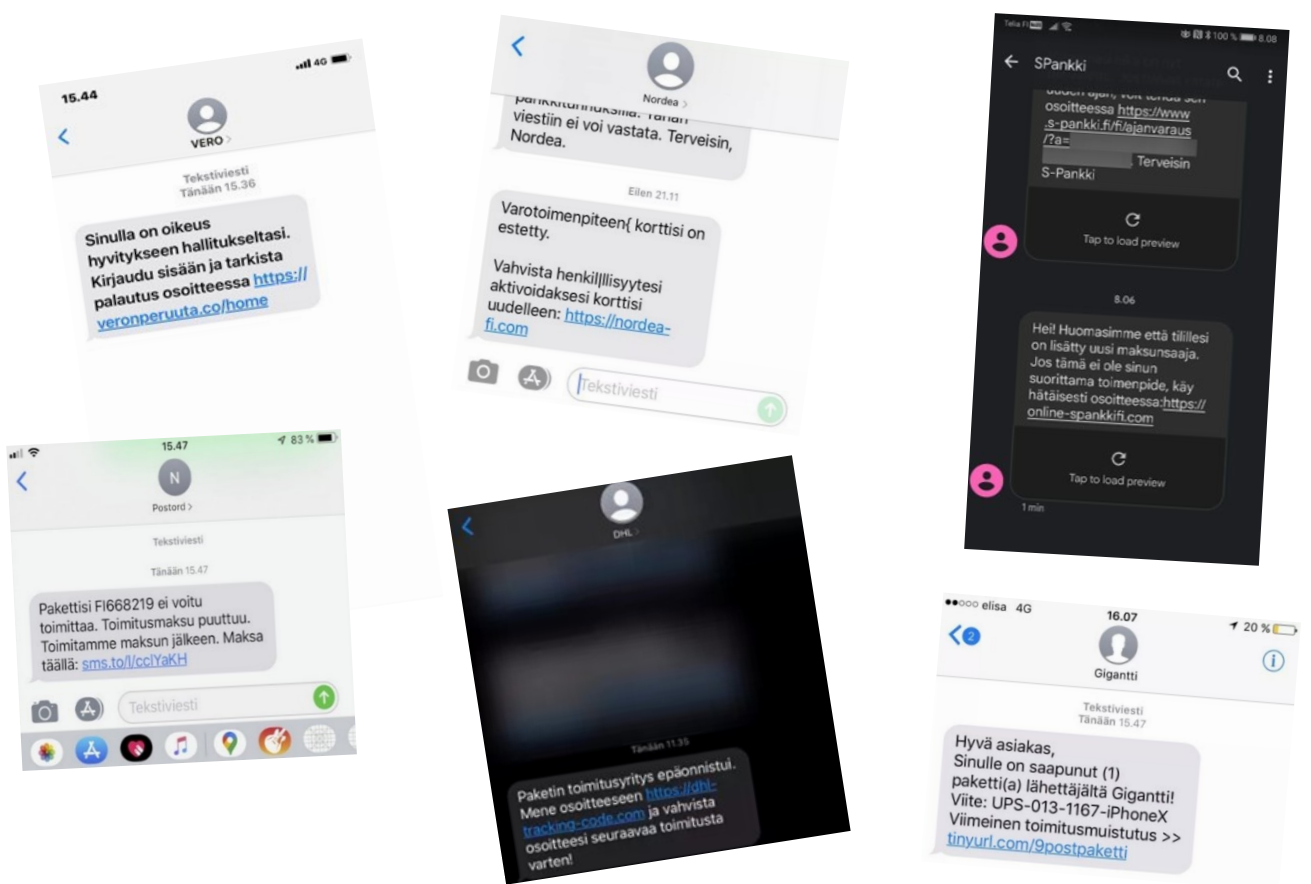
Traficom rekommenderar att olika organisationer granskar sin egen situation i fråga om behovet av att skydda ID:n. Ansökningar om skyddet av SMS Sender ID:n görs på en blankett som finns på Traficoms webbplats. Närmare anvisningar för processen finns nedan i kapitel 4 Skydd av SMS Sender ID.

Det här dokumentet innehåller en beskrivning av hur man kan förhindra förfalskning av avsändaruppgifterna i textmeddelanden genom att kontrollera sändningen av meddelanden i applikationsgränssnittet. Dessutom omfattar dokumentet Traficoms anvisningar för skydd av SMS Sender ID:n i Finland. Modellen har utarbetats av Traficoms arbetsgrupp i samarbete med teleföretag under 2022–2023.

2 Sms-bedrägerier är ett stort problem

Förfalskning av avsändaruppgifter i textmeddelanden är ett internationellt fenomen som också har en betydande roll i datanätsbedrägerier i Finland.

Orsaken till detta är att textmeddelanden är ett mycket enkelt sätt för brottslingar att nå sina offer. Detta syns i synnerhet i att förfalskade meddelanden skickas i bankers och olika logistikföretags namn. Till exempel förstår en bankkund inte alltid att en bekant sms-meddelandekedja också kan innehålla meddelanden och länkar från brottslingar. Länkarna tar inte kunden till webbplatsen för kundens bank utan till brottslingarnas webbplats. Om kunden dessutom anger sina bankkoder på denna webbplats kan det leda till att kunden förlorar pengar. Ett bekant SMS Sender ID som ser officiellt ut kan också användas för att lura mottagaren att tro att meddelandets avsändare är till exempel en bekant myndighet eller annan organisation. Brottslingarnas meddelanden kan se ut exempelvis som meddelandena nedan:

Det ovannämnda syns också klart i brottsanmälningarna till polisen i situationer där anmälaren har förlorat pengar från sitt bankkonto. Brottsoffret förstår ofta inte ens vad som egentligen hänt när hen gör brottsanmälan. Bedrägerier av denna typ registreras exempelvis med beteckningen betalningsmedelsbedrägeri. Antalet sådana bedrägerier 2022 ökade med över 50 procent jämfört med 2021. Enligt Centralkriminalpolisens (CKP) statistik gjordes till exempel under juni–augusti 2022 cirka 750 bedrägerier i bankers namn och vinningen av dessa brott var cirka 2,5 miljoner euro. Av dessa bedrägerier genomfördes 600 genom att skicka ett textmeddelande i en banks namn.

Traficom rekommenderar alla organisationer som skickar textmeddelanden med alfanumeriska avsändaruppgifter till medborgare att skydda de ID:n som de använder i meddelandena

Traficom rekommenderar alla organisationer som skickar textmeddelanden med alfanumeriska avsändaruppgifter till medborgare att fästa uppmärksamhet vid hur meddelandena förmedlas till finländska mobiltelefonanvändare. I Finland finns ett stort antal tjänsteleverantörer, inklusive nätoperatörer, som förmedlar ett stort antal textmeddelanden med samma innehåll eller textmeddelanden som hänförs till samma tjänst från en applikation till användarens mobiltelefon. Den allmänna benämningen på sådana företag är sms-aggregator.

Företagen kan också omfatta utländska företag som kan tillhandahålla pålitliga tjänster enligt avtal i Finland. En förutsättning för skydd av avsändaruppgifter i textmeddelanden är att meddelandena skickas via applikationsgränssnittet för en mobilnätoperatör som är verksam i Finland. Det är inte möjligt att skydda avsändaruppgifterna om man använder någon annan förbindelse.

3 Åtgärder mot förfalskningar

Traficom ingrep i förfalskning av telefonnummer redan 2022 med utmärkta resultat. Enligt CKP:s uppskattning förlorade finländare under 2020 och 2021 cirka 7,1 miljoner euro enbart till följd av bedrägerisamtal från tekniskt stöd. Tack vare operatörernas och myndigheternas riksomfattande åtgärder minskade den brottsliga vinningen av bedrägerisamtal år 2022 till 600 euro.

I och med Traficoms nyaste föreskriftsuppdatering blev det också svårare att förfalska avsändaruppgifterna i textmeddelanden. Det är inte längre möjligt att skicka ett förfalskat textmeddelande från utlandet till en finländsk mottagare så att avsändaren är ett finländskt abonnemangsnummer eller nummer för kortmeddelandetjänster som inleds med +358.

Sms-standarden fastställer att uppgiften i avsändarfältet för ett textmeddelande inte behöver vara begränsad till abonnemangsnumret för ett mobilabonnemang, till exempel 040 1234567, utan som avsändaruppgift i textmeddelandet kan i stället för telefonnummer också användas en alfanumerisk avsändaridentifikation som är högst 11 tecken lång. Denna alfanumeriska avsändaridentifikation kallas för SMS Sender ID.

I och med föreskriftsuppdateringen kan avsändare av textmeddelanden som skickas via ett applikationsgränssnitt inom vissa ramvillkor skydda de SMS Sender ID:n som de använder (se kapitel 4 nedan). Då kan endast den aktör som registrerat ett SMS Sender ID använda det i Finland.

Dessa ID:n används i stor omfattning både i kommersiella företag, till exempel inom bank- och logistiksektorn, och inom statsförvaltningens kommunikation. Olika myndigheter använder SMS Sender ID:n när de skickar textmeddelanden: Till exempel social- och hälsovårdsministeriet meddelade om coronasituationen med ID:t "*Meddelande*". I detta fall kunde också en bedragare relativt lätt använda samma ID för att lura mottagaren. Ett konkret exempel på problemet är också de bedrägerimeddelanden som skickats i Skatteförvaltningens namn.

4 Skydd av SMS Sender ID

Traficom har skapat en modell för skydd av SMS Sender ID:n och för att säkerställa att dessa är korrekta och entydiga. Nu kan organisationer som skickar sms-meddelanden skydda sitt SMS Sender ID när vissa ramvillkor uppfylls. Processen beskrivs i avsnitten 4.1–4.7 nedan.

Med hjälp av modellen kan en aktör som skickar textmeddelanden till medborgare skydda sitt eget SMS Sender ID och försäkra sig om att ingen annan aktör kan använda samma alfanumeriska avsändaridentifikation när den skickar meddelanden till finländska abonnemangsnummer. Efter att Traficom har registrerat ett SMS Sender ID som ska skyddas börjar en övergångsperiod på tre kalendermånader. Efter övergångsperioden kan endast den aktör som registrerat ID:t använda det. Textmeddelanden som andra aktörer skickar med ID:t förmedlas inte vidare i Finland.

I samband med registreringen av SMS Sender ID:t beviljar Traficom den sökande ett tekniskt nummer för kortmeddelandetjänster som inleds med 19 och som används för dirigering och identifiering av trafiken i operatörsgrenssnittet. Detta nummer visas inte för slutanvändaren och den sökande ska inte publicera det!

4.1 Vilka ID:n kan skyddas?

För att ett SMS Sender ID kan skyddas och den entydiga nyttjanderätten säkerställas ska ID:t vara **exakt samma** som

- i) firma
- ii) bifirma eller
- iii) parallellfirma

för den organisation som skickar sms-meddelanden och som finns i Finlands företags- och organisationsdatasystem (FODS). Det skyddade ID:t ska också uppfylla formkraven enligt standarden. SMS Sender ID är högst 11 tecken långt och de tillåtna tecknen fastställs i 3GPP-standardens TS 23.038¹ (GSM 7 bit default alphabet).

Om den sökande vill använda specialtecken, inklusive å, ä och ö, är det bra att hos tjänsteleverantören kontrollera om ID:t fungerar på önskat sätt för det avsedda användningsändamålet. Detta bör kontrolleras innan man ansöker om registrering av ID:t, eftersom en del av de protokoll som används i kortmeddelandecentralens applikationsgränssnitt i Finland inte stöder lika många olika tecken som standarden och antalet tecken som är internationellt kompatibla är ännu mindre. De tecken som allmänt rekommenderas inom internationell trafik är 0–9, a–z, A–Z och mellanslag.

Det är också bra att observera att SMS Sender ID:t inte kan börja eller sluta med ett mellanslag, och det får inte finnas två eller flera mellanslag efter varandra. Detta beror på att meddelandets mottagare i praktiken inte kan upptäcka dessa fall, vilket kan leda till missbruk.

Om firman, parallellfirman eller bifirman innehåller mellanslag eller bindestreck behöver dessa inte nödvändigtvis inkluderas i det SMS Sender ID som ska skyddas. Dessutom kan a användas för att ersätta å eller ä och o för att ersätta ö i ID:t som ska skyddas, om den firma, parallellfirma eller bifirma som används som grund för ansökan innehåller dessa tecken. Det är dock inte möjligt att skydda en annan organisations firma, parallellfirma eller bifirma.

Den sökande kan registrera sitt ID med stora eller små bokstäver enligt sitt önskemål. Till exempel om den sökandes bifirma är *EgetFöretag*, kan den sökande ansöka om skydd för ID:t *EgetFöretag*, *egetföretag*, *Egetföretag* osv. Avsikten är att registrering endast söks för ett skrivsätt.

Traficoms registreringsbeslut och skyddet på basis av det omfattar följande skrivsätt för det aktuella SMS Sender ID:t: skrivsättet enligt ansökan (t.ex. "*FöretaG*") samt de skrivsätt där ID:t skrivs med en stor begynnelsebokstav och i övrigt med små bokstäver ("*Företag*"), helt med små bokstäver ("*företag*") samt helt med stora bokstäver ("*FÖRETAG*").

Traficom kan också registrera en firma och parallellfirma som SMS Sender ID utan kännetecknet för företagsformen, eftersom en firma också är särskiljande utan det. Till exempel om den sökandes firma är "*Oy Företag Ab*", kan man skydda ID:t "*Företag*". En lista över kännetecknen för olika företagsformer finns på <https://www.prh.fi/sv/kaupparekisteri/yritystennimet/nimiohjeet.html>

Den sökande kan alltså utelämna följande kännetecknen för företagsformen ur det skyddade SMS Sender ID:t när hen skyddar sin egen firma eller parallellfirma:

¹ <https://www.3gpp.org/specifications-technologies/specifications-by-series>

- Asunto Oy eller As Oy
- Tmi eller Toiminimi
- Osakeyhtiö eller Oy
- Julkinen osakeyhtiö eller Oyj
- Kommandiittiyhtiö eller Ky
- Avoin yhtiö
- Osuuskunta, yhdysosa osuus eller osk
- sivuliike Suomessa, filial i Finland eller filial
- Ab, Abp, AS, GmbH, Inc eller Ltd (med eller utan punkt).

Om den sökande inte tidigare har registrerat det SMS Sender ID som ska skyddas hos Patent- och registerstyrelsen (PRS) kan den sökande registrera ID:t tämligen förmånligt till exempel som bifirma (vid tidpunkten för upprättandet av denna promemoria 60,00 €/firma).

Närmare anvisningar för registrering av bifirma finns på PRS:s webbplats:
<https://www.prh.fi/sv/kaupparekisteri/yritystennimet/aputoiminimi.html>

Det är bra att observera att offentliga samfund och föreningar inte registreras i handelsregistret och således kan de inte i princip registrera en firma eller SMS Sender ID på basis av detta. Om föreningen är registrerad även i handelsregistret utöver föreningsregistret och föreningen har en lämplig firma i handelsregistret, kan föreningen ansöka registrering av ett SMS Sender ID. Den sökande kan utelämna rf, som kännetecknar en registrerad förening, från det SMS Sender ID som ska skyddas.

Skydd av ID:n för offentlighetsrättsliga samfund

Offentlighetsrättsliga samfund kan ändå skydda andra ID:n. Det skyddade ID:t ska också i detta fall vara särskiljande och det får inte vara en firma som registrerats av någon annan aktör eller ett namn eller allmänt ord som inte hänför sig till det aktuella offentlighetsrättsliga samfundets verksamhet, till exempel "meddelande" eller "underhåll".

En offentlighetsrättslig sökande ska visa att den har "besittningsrätten" för namnet i fråga i Finland. Detta innebär att organisationens eget namn eller egen kod oftast är det tydligaste alternativet till det registrerade ID:t. Om organisationen snarare vill registrera ett allmänt ord som beskriver den offentliga förvaltningens verksamhet kan detta ofta anses höra till centralförvaltningens ansvar, varvid en regional organisation inte kan registrera ett sådant ID för sig. Organisationens internetdomännamn i operativt bruk kan också ofta vara ett bra alternativ som en offentlighetsrättslig organisations SMS Sender ID.

4.2 Registrering av SMS Sender ID

En organisation som skickar textmeddelanden och vill skydda sin avsändaruppgift ska ansöka om registrering av sitt ID genom att lämna in en ansökan med blanketten på Traficom's webbplats på <https://www.traficom.fi/sv/vara-tjanster/ansok-om-sms-sender-id-kortmeddelande-tjanster>.

Den sökande ska ange följande uppgifter i ansökan:

- företagets eller organisationens namn
- FO-nummer
- momsnummer
- post- och faktureringsadresser
- kontaktpersonens namn och e-postadress

- det SMS Sender ID som ska skyddas.

Dessutom kan den sökande ange ytterligare uppgifter i ansökningsblankettens fält Mer information.

Den sökande kan också ge en fullmakt till en tjänsteleverantör (teleföretag eller aggregator) som den anlitar och be denna att registrera ID:t för sig.

Traficom registrerar ett SMS Sender ID som ska skyddas endast om det är **exakt samma** som **den aktuella organisationens firma, parallellfirma eller bifirma**. Se närmare kriterier för registreringen samt processen för offentlighetsrättsliga samfund och i fråga om kännetecknen för företagsformen i avsnitt 4.1 ovan.

Om de ovannämnda villkoren uppfylls beviljar Traficom den sökande ett tekniskt sms-dirigeringsnummer som inleds med 19 och registrerar det SMS Sender ID för vilket skydd har sökts för den sökande. Detta beslut om beviljande är samtidigt också ett så kallad registreringsbeslut.

Registrerade ID:n och datumen för registreringen av dem samt uppgifterna om deras användare finns på Traficoms webbplats på <https://traficom.fi/sv/registrerade-sms-sender-id-koder>

4.3 Traficom tar ut en årlig avgift för användning av SMS Sender ID

Den årliga avgiften för registrering av ett SMS Sender ID som Traficom tar ut är **200 euro**² i enlighet med kommunikationsministeriets avgiftsförordning. Avgiften debiteras årligen i två delar av den organisation som registrerat ID:t.

4.4 SMS Sender ID tas i bruk inom tre kalendermånader

Det registrerade SMS Sender ID:t ska tas i bruk i Finlands telenät inom tre kalendermånader från det att Traficom fattat registreringsbeslutet. För detta ska den organisation som registrerat SMS Sender ID:t avtala om användningen av ID:t med ett eller flera teleföretag eller sms-aggregatorer som är verksamma i Finland.

När det har gått tre kalendermånader, är det inte längre möjligt att med det registrerade ID:t skicka meddelanden till finländska mobiltelefonanvändare på något annat än det ovannämnda sättet via avtalade rutter. Annan trafik med det registrerade ID:t spärras (se närmare i avsnitt 4.6 nedan).

4.5 Traficom informerar teleföretag om nya SMS Sender ID:n

Traficom meddelar alla teleföretag som förmedlar sms-trafik i Finland om att SMS Sender ID:t har registrerats för den aktuella organisationen. Dessutom finns registrerade SMS Sender ID:n listade på Traficoms [webbplats](#).

4.6 Teleföretags åtgärder för skyddade SMS Sender ID:n

Varje teleföretag som förmedlar textmeddelandetrafik i Finland ska efter tre kalendermånader från det att Traficom fattat registreringsbeslutet vidta följande åtgärder:

- a) Teleföretaget ska spärra all sms-trafik som skickas med det registrerade SMS Sender ID:t i utlandsgränssnitten och applikationsgränssnitten.

² [Kommunikationsministeriets förordning \(1190/2023\)](#) om avgifter som tas ut för Transport- och kommunikationsverkets prestationer som gäller elektronisk kommunikation

- b) I applikationsgränssnittet ska teleföretaget på basis av ett avtal tillåta sms-trafik med det registrerade SMS Sender ID:t endast från den sms-tjänsteleverantör som registrerat ID:t.

Detta betyder att om registreringsdatumet för ID:t är till exempel den 15 november 2023 ska spärren kopplas på den 15 februari 2024. Om det kalkylmässiga datumet för genomförandet av spärr är under veckoslutet eller helg kan spärren genomföras följande vardag. Teleföretaget kan också genomföra spärren i sitt eget nät innan det har gått tre kalendermånader, om detta avtalats med den organisation som registrerat ID:t.

Skyddet av SMS Sender ID:n påverkar inte den nationella sms-samtrafiken mellan teleföretag och meddelandena går från en operatör till en annan på samma sätt som tidigare. Detta gör det möjligt för sms-tjänsteleverantören att ingå ett avtal med ett eller flera teleföretag eller aggregatorer.

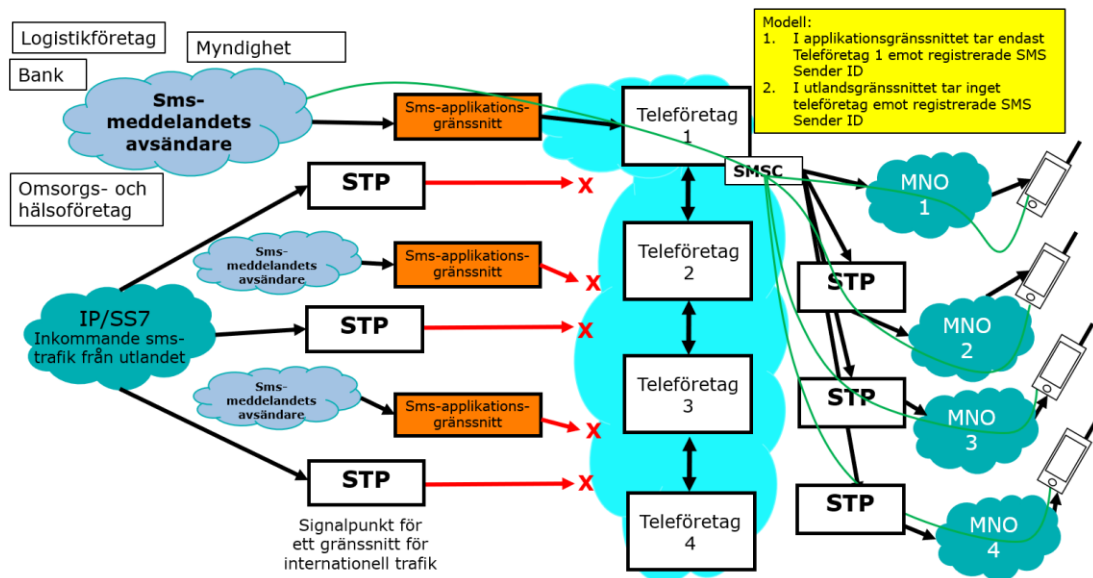
Traficom kan vid behov begära teleföretag om en lista över skyddade och spärrlistade SMS Sender ID:n som öppnats i nätet samt om antalet sms-meddelanden som har spärrats på basis av SMS Sender ID:t. Det är bra att observera att registreringen och skyddet på basis av den omfattar följande skrivsätt för SMS Sender ID:t: skrivsättet enligt ansökan (t.ex. "FöretaG") samt de skrivsätt där ID:t skrivs med en stor begynnelsebokstav och i övrigt med små bokstäver ("Företag"), helt med små bokstäver ("företag") samt helt med stora bokstäver ("FÖRETAG"). Det rekommenderas att teleföretag automatiskt spärrar också andra skrivvarianter av ID:t på basis av det ID som Traficom skyddat om en sådan mer omfattande spärr enkelt kan genomföras.

4.7 Numret för kortmeddelandetjänster som kopplats till det skyddade ID:t

I samband med registreringen av SMS Sender ID:t beviljas den sökande ett nummer för kortmeddelandetjänster som inleds med 19 och med vilket SMS Sender ID:t alltid kan identifieras inom sms-trafiken i finländska mobilnät. Det är fråga om en teknisk kod som teleföretag kan använda för att identifiera den rätta avsändarens trafik. Detta nummer för kortmeddelandetjänster används endast mellan organisationen som skyddat SMS Sender ID:t och det teleföretag som förmedlar trafiken och det visas inte för tjänstens användare. Numret för kortmeddelandetjänster ska inte offentliggöras.

5 Hantering av SMS Sender ID:n i kommunikationsnät

I enlighet med bilden nedan är det endast möjligt att använda ett skyddat SMS Sender ID som avsändaruppgift i ett textmeddelande om textmeddelandet förmedlas via det sms-applikationsgränssnitt för ett finländskt teleföretag där trafiken för det aktuella ID:t uttryckligen har öppnats. För detta ändamål ska den organisation som skickar textmeddelanden (t.ex. en bank, ett försäkringsbolag eller omsorgsföretag) ingå ett avtal med minst ett finländskt teleföretag antingen direkt eller via en sms-aggregator som den anlitar.

I exemplet i bilden har organisationen som skickar textmeddelanden ingått ett avtal med Teleföretag 1. Teleföretag 1 tar alltså emot sms-meddelandetrafik där avsändaruppgiften är ett skyddat SMS Sender ID som registrerats för organisationen som skickar textmeddelanden.

Teleföretag 1 kan förmedla textmeddelandet till sin mobilabonnet till mobilnätet MNO 1, men också till mobilabonnenter hos andra teleföretag som är verksamma i Finland inom den nationella samtrafiken mellan teleföretag, i bilden till mobilabonnenter i mobilnäten MNO 2, MNO 3 och MNO 4.

I utlandsgränssnitten ska denna sms-meddelandetrafik med SMS Sender ID:t som registrerats för avsändarorganisationen som meddelandets avsändaruppgift inte tas emot, utan den ska spärras i enlighet med bilden.

Teleföretag kan också spärra textmeddelanden med spärrlistade SMS Sender ID:n som avsändaruppgift i olika gränssnitt.³ Spärrlistade SMS Sender ID:n är olika varianter av tjänsteleverantörens firma, bifirma eller parallellfirma som kan användas till exempel för beredning av betalningsmedelsbedrägerier.

Sammanfattning – Grunder för spärr av SMS Sender ID:n i kommunikationsnät:

- 1) Skyddat SMS Sender ID
- 2) Spärr enligt 272 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) på begäran av den organisation (t.ex. en bank) som registrerat SMS Sender ID:t. Detta genomförs genom avtal mellan den aktuella organisationen och teleföretag.
- 3) För förhindrande av en informationssäkerhetsrisk som ett teleföretag upptäckt.
- 4) På basis av en upptäckt informationssäkerhetsrisk genom Traficoms meddelande.

³ Om detta förutsätter behandling av förmedlingsuppgifter, ska spärren genomföras i enlighet med 272 § i [lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation \(917/2014\)](#).

6 Föreskrifter som berör ärendet

Traficoms föreskrift 28 om interoperabilitet av kommunikationsnät och kommunikationstjänster

Föreskrift 28 gäller sammankoppling och interoperabilitet av kommunikationsnät, myndighetsnät och kommunikationstjänster som tillhandahålls i dessa nät. I föreskriften bestäms också om signalering, tidsövervakning, tonsignaler, meddelanden och ringsignaler av kommunikationstjänster som tillhandahålls i telefonnätet samt om överföring av abonnentens nummerinformation i kommunikationsnät.

Föreskriftens syfte är att säkerställa att telefonnätet och abonnemangets nummerförmedling fungerar och är korrekt samt att uppgiften om avsändaren av meddelandet är korrekt. Föreskriften omfattar de skyldigheter som fastställts för teleföretag avseende detta.

<https://www.traficom.fi/sv/kommunikation/kommunikationsnat/teknisk-funktion-i-televerksamheten>

Traficoms föreskrift 32 om numrering i ett allmänt telefonnät

Genom föreskriften bestäms om nummer, koder och prefix i kommunikationsnät. Tjänster som tillhandahålls i kommunikationsnät förutsätter entydig numrering. Föreskriften omfattar Finlands nationella numreringsplan och scheman för nummerval. Föreskriften omfattar också övriga koder och prefix som behövs för teknisk samverkan mellan kommunikationsnäten.

Föreskriften fastställer att nummer för kortmeddelandetjänster som inleds med 19 stöder registrering av alfanumeriska sms-avsändaruppgifter, det vill säga SMS Sender ID.

<https://www.traficom.fi/sv/kommunikation/bredband-och-telefoni/numrering-i-telefonnätet>

Transport- och kommunikationsverket Traficom
PB 320, 00059 TRAFICOM
tfn 029 534 5000
traficom.fi

TRAFICOM
Transport- och kommunikationsverket